

Børne- og Undervisningsudvalget
Christiansborg

Departementet

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5547
E-mail uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR nr. 20453044

Svar på spørgsmål 189 (Alm. del):

13-04-2016

I brev af 5. april 2016 har udvalget efter ønske fra Annette Lind (S) stillet mig følgende spørgsmål:

Spørgsmål 189:

”Vil ministeren redegøre for, hvordan regeringen vil sikre, at det nye særlige tilbud til udenlandske børn, der indgår i udkast til ”Lov om kommunale særlige tilbud om grundskoleundervisning til udenlandske børn og unge”, lever op til grundlovens § 76, der siger, at alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen?”

Svar:

1. Baggrunden for udkast til lov om kommunale særlige tilbud om grundskoleundervisning til udenlandske børn og unge er regeringens aftale med KL om en række initiativer på integrationsområdet.

Ét af initiativerne indebærer, at kommunerne får mulighed for at etablere et særligt undervisningstilbud til udenlandske børn og unge som alternativ til folkeskolens modtagelsesklasser.

Det fremgår af lovudkastets § 3, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal kunne henvise udenlandske børn og unge i den undervisningspligtige alder til det særlige tilbud, hvis det vurderes, at eleven har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte i form af undervisning i dansk som andet-sprog, og det vurderes at være pædagogisk påkrævet at henvise eleverne til det særlige tilbud.

Det fremgår af udkastets § 5, stk. 1, at undervisningen i et særligt undervisningstilbud skal kunne stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

2. Grundlovens § 76, 1. pkt., har følgende ordlyd:

”§ 76. Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen.”

Det følger af grundlovens § 76, 1. pkt., at børn, der er omfattet af den undervisningspligtige alder, har ret til fri undervisning, det vil sige, at det offentlige er forpligtet til at tilbyde gratis undervisning for børn i den undervisningspligtige alder i folkeskolen. Den nærmere udformning af dette grundskoletilbud og fastsættelsen af den undervisningspligtige alder er overladt til lovgiver.

Grundlovens § 76 er omtalt nærmere i den statsretlige litteratur.

Alf Ross anfører i Dansk Statsforvaltningsret (3. udgave ved Ole Espersen, 1980), side 788, bl.a. følgende om grundlovens § 76:

”Det *offentliges undervisningsforsorg* betyder at det offentlige organiserer en skole der står åben for alle børn i den undervisningspligtige alder og hvis undervisning er gratis. Herved åbnes der mulighed for at forældrene kan opfylde deres undervisningspligt ved at lade børnene søge den offentlige skole. En sådan skoleforsorg er proklameret i grdl. § 76, 1. pkt., hvor det siges, at alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen.

Denne bestemmelse er blot et lovgivningsprogram for så vidt som det er overladt lovgivningsmagten at fastsætte den undervisningspligtige alder og organisere folkeskolen, men pålægger lovgiveren et bestemt bånd for så vidt som den udelukker at der kan opkræves skolepenge for undervisningen i folkeskolen.”

Om bestemmelsen anfører Henrik Zahle bl.a. følgende i Dansk Forfatningsret 3 (3. udgave, 2003), side 171 ff.:

”Af bestemmelsen følger, at det offentlige skal etablere et skolesystem, en folkeskole. Undervisning af børn og unge er en offentlig opgave, som har til formål både at kvalificere de unge til varetagelse af deres fremtidige samfundsmæssige opgaver og at give en vis kontrol med de unges virksomhed. [...]

Grll § 76 forudsætter, at der er en »undervisningspligtig alder«, dvs en periode, hvor barnet/den unge er forpligtet til at modtage undervisning. Undervisningspligtens placering og længde fastlægges ved lov, jf. folkeskolelov § 34, hvorefter undervisningspligten indtræder i august det år, hvor barnet fylder syv år, og strækker sig over ni år. Selv om undervisningspligten fastlægges ved lov, står det ikke lovgivningsmagten frit for at ophæve undervisningspligten med den virkning, at der ikke længere er nogen fri ret til undervisning [...]. Også det nærmere indhold af undervisningspligten er overladt til lovgivningsmagten, jf. folkeskolelov kap 2 om undervisningens ordning, der indeholder regler om de enkelte fag og deres omfang på de enkelte klassetrin.”

3. Grundlovens § 76 kan ikke antages at være til hinder for, at lovgiver i forhold til børn, der har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte, og som det er pædagogisk påkrævet at undervise på en anden måde end i det almindelige folkeskoletilbud, etablerer et særligt tilbud om grundsko-

leundervisning.

På den baggrund er det regeringens vurdering, at den foreslåede ordning, hvorefter udenlandske børn og unge efter en konkret pædagogisk vurdering kan henvises til vederlagsfrit at modtage et særligt undervisningstilbud, der skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, vil være forenelig med grundlovens § 76, 1. pkt.

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby